

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No5(4)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 496 sahifa,
18-may, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyuu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'quvchi yoshlarni muhandislik kasblariga yo'naltirishda xorij tajribasi.....	10
Maxamov X. T., Omondavlatova Sofiya Baxtiyor qizi	
2-sinf darslarida "4K" ko'nikmalarini shakllantirish: XXI asr savodxonligi poydevori	14
Jo'rayeva Nargiza O'ktamovna	
Ommaviy axborot vositalarining inson ruhiy salomatligiga ta'siri: empirik tadqiqot natijalari.....	18
Abdinazarova Bibixonim Rashid qizi	
Talabalar uchun amaliy ko'nikmalarni shakllantirishda texnik loyihalarning o'rmi	23
Axmadaliyev Mansurbek Erkaboy o'g'li, Rejabov Jaloliddin Sadiq o'g'li	
Masalalarni modellashtirish metodi yordamida yechish yo'llari	28
B. B. Qarshiyev, Bekmuradov Bobur Toyloq o'g'li	
Maktabgacha ta'lim tashkilotida elektron o'quv materiallaridan foydalanishning afzalliklari.....	34
Tog'aymurodova Marjona Yusuf qizi	
Raqamli ta'lim muhitida dizaynerlik faoliyatlarini rivojlantirishning zamonaviy metodlari.....	39
Satvoldiyeva Malaxatxon A'zamjanovna	
Metall va metallmas buyumlarga ishlov berish texnologiyasi fanidan amaliy dars mashg'ulotlarini raqamli texnologiyalar asosida o'qitish metodikasi	47
A. Safarov	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni shakllantirish mezonlari.....	57
Xolmatov Doston Dilshod o'g'li	
7–8-sinf biologiya darslarida kompetensiyaviy yondashuvni takomillashtirish metodikasi	60
Xolmurodova Sarvinoz	
Zamonaviy adabiyotda lider ayol portreti va shaxsiy rivojlanish falsafasi.....	64
G'afforova Dildora Ergashevna	
Boshlang'ich sinf o'qish darslarida matn ustida ishlash metodikasini takomillashtirishning pedagogik asoslari.....	69
Yusupova Umida Zayniddin qizi	
Umumta'lim maktabida xalq hunarmandchiligi va badiiy loyihalashda kreativ yondashish texnologiyalarining mazmun-mohiyati.....	74
Shomirzayev Maxmatmurod Xuramovich, G'aniyeva Dilfuza A'lam qizi	
Oila muhitining raqamli tadbirkorlik motivatsiyasiga ta'siri: psixologik tahlil	78
Tursunov Lutfulla Sayfullayevich, Boyqobilova Sevinch Fazliddin qizi	
Maktab va muzeylar aloqadorligini ta'minlash asosida o'quvchilarni ma'naviy merosga hurmat ruhida tayyorlashning pedagogik texnologiyasi	81
Nizomxonova Nargizaposhsho Ekrixon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida produktiv o'qish malakasini shakllantirish.....	86
Xurramova Sojida Abdunazar qizi	
Oliy ta'lim tizimida liderlik kompetensiyalarini takomillashtirishning kompleks yondashuvlari.....	91
Risvayeva Charos Zaydilla qizi	
Sport sohasining ommaviyligi va inklyuzivligi	94
Z. N. Urunova, M. Jaborova	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida psixologik muhitni swot-tahlil qilish va korreksiyalash	97
Sattorova Shirinoy San'atovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kognitiv kompetentligini rivojlantirishda integrativ yondashuv ..	100
Buvrayev Akram Rustam o'g'li	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy nutqiga qo'yiladigan talablar	104
Xolmuminova Dilfuza Xolmamatovna	
O'qituvchining kasbiy faoliyatida ma'naviy-axloqiy fazilatlarining ahamiyati	107
Jumanazarova Dilnoza Umurzaqovna	

Hadislar yordamida boshlang'ich sinf o'quvchilarida ma'naviy-axloqiy sifatlarni shakllantirish	111
<i>Akaboyeva Malika Raxmatovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini mustaqil fikrlashga o'rgatish texnologiyasi	114
<i>Beshimova Muazzam Bahodirovna, To'lanboyeva Farangis Ibrohimjon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ona tili fanini o'qitishda kreativlik qobiliyatini rivojlantirishning pedagogik-psixologik shart-sharoitlari	117
<i>Xoliyeva Sevara Rustam qizi</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda multimedia texnologiyalaridan foydalanish kompetensiyasini tarkib toptirish	122
<i>Narmatova Fotima Dilshod qizi</i>	
Organizing Physics Lessons in General Education Schools Based on Gamification Elements	127
<i>Y. A. Mamatokhunov, U. S. Ismoilov, M. A. Muxtorjonova</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda mantiqiy tafakkurni rivojlantirishda didaktik o'yinlarning samaradorligi....	129
<i>Meyliyeva Sevinch Bozor qizi</i>	
Anoreksiyasi va bulimiyaning psixologik determinantlari hamda klinik jihatlari	132
<i>Askarova Nargiza Abdivaliyevna, To'raqulova Sevinch Sattorjon qizi</i>	
Koxlear implantli bolalar fonematik eshituvini shakllantirish asosida tovush talaffuzini shakllantirish	136
<i>Bozorov Otabek Yo'lchi o'g'li, Yakubova Asalxon Ulug'bek qizi</i>	
Qisqa masofaga yuguruvchi yosh sportchilarning kuch va tezlik-kuch ko'rsatkichlarini rivojlantirishda yillik rejalashtirish samaradorligi	139
<i>Eshpulatov Jamshid Nuraliyevich</i>	
Разработка модуля автопрокторинга для платформ дистанционного обучения на основе компьютерного зрения и анализа активности пользователя	144
<i>Дустқобилов Акмал Бобомуродович</i>	
Определение нарушений академической честности на онлайн-экзаменах на основе компьютерного зрения: алгоритм и эффективность модуля камерaproctor	149
<i>Дустқобилов Акмал Бобомуродович, Маматов Исломбек Ильесович</i>	
Zamonaviy ta'limda sun'iy intellekt texnologiyalari: imkoniyatlar, muammolar va istiqbollar	154
<i>Delov To'liqin Erkinovich, Gulmirzayeva Zulayho Ko'klanboy qizi</i>	
Ijtimoiy tarmoqlarning talaba yoshlar psixologiyasiga ta'siri	160
<i>Saidakbarova Nigora Abduraxim qizi</i>	
Talabalarni ijtimoiy-pedagogik faoliyatga tayyorlashning besh blokli pedagogik modeli	165
<i>Amonov Mirjon Namozovich</i>	
O'smirlarning raqamli texnologiyalarga qaramligi va uning psixologik salomatlikdagi o'rni	170
<i>Nurmatov Nurhayot Nurziyot o'g'li, Normamatova Aziza Ibroxim qizi</i>	
Qizlarda erta nikohning psixologik omillari va sabablari	174
<i>Sodiqova Gulbarno Odiljon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'quv motivlarini shakllantirishning pedagogik imkoniyatlari	178
<i>Jumayeva Guzal Xayriddin qizi</i>	
Maktabgacha va kichik maktab yoshidagi bolalarda barmoqlar harakati mashqlari asosida kichik motorika va harakat koordinatsiyasini rivojlantirish	183
<i>Mirzakarimov Yuldashboy Abdinabiyevich</i>	
Globalashuv sharoitida yoshlar tashkilotlari orqali milliy o'zlikni anglashni shakllantirishning pedagogik strategiyalari	187
<i>Axralova Marg'uba Akmalxanovna</i>	
Tarbiya fani asosida o'quvchilarda huquqiy kompetentlikni rivojlantirish imkoniyatlari	191
<i>Jumanova Xafiza Xoliqulovna</i>	
Zamonaviy ilmiy-texnika taraqqiyoti sharoitida texnologik ta'lim mazmunini STEM yondashuvi asosida integratsiyalash va talabalarning texnik fikrlash kompetensiyasini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	196
<i>Imanov Baxtiyor Berdiyevich, Qulmamatova Xurshida Abduxamidovna, Barataliyeva Nasiba Maxmadaminovna</i>	
Ijodiy kompetensiyalarni shakllantirishga yo'naltirilgan o'quv jarayonining mazmuniy ta'minoti	202
<i>Kubayeva Mavluda Baxtiyor qizi</i>	

MUNDARIJA	СОДЕРЖАНИЕ	CONTENTS
		The Influence of a Competency-Based Approach on Educational Quality in Physics Instruction 205 A. Xakimov, Yorqinjon Abduraimjanovich Mamatokhunov, M. A. Ne'matova
		Umumta'lim maktablarida o'quvchilarning ekologik savodxonligini shakllantirishning amaliy holati 208 Majitov Turg'unali Anvar o'g'li
		Maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilariga ingliz tilini o'rgatishning pedagogik va psixologiyistik xususiyatlari 214 Ismoilova Muattar Ilyosovna
		Sharq mutafakkirlarining yoshlarni mehnat va kasb-hunarga o'rgatish bo'yicha qarashlari 219 Alqarov Qodir Xoimatovich, Irmatov Pirmuhammad Normat o'g'li
		Metallar mavzusini interfaol metodlar asosida o'qitish orqali o'quvchilar kreativligini oshirish 222 Murodova Sayyora Qanoatovna
		Moliyaviy terminlarni tarjima qilishning metodologik muammolari 226 Norboyeva Dilafuz Djumaqulovna, Suvonov Ozodbek Jamshid o'g'li
		Oliy ta'lim muassasalarida yakuniy nazorat jarayonlarini sun'iy intellekt texnologiyalari asosida tashkil etishning afzalliklari 230 Abdunabiyeva Kamola Mansurovna
		Pedagogik ta'limda AI-tutor texnologiyalaridan foydalanish: o'zaro ta'sir mexanizmi va samaradorlik tahlili 236 Abdunabiyeva Maftunaxon Solijon qizi
		Talabalarda prokrastinatsiyani kamaytirishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari 240 Kozimov Sayfullah Maxammadjon o'g'li
		Kompetensiyaviy yondashuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv-bilish faoliyatini rivojlantirish 245 Raximov Zokir Toshtemirovich
		Yosh voleybolchilarning umumiy va maxsus jismoniy tayyorgarliklarini oshirishning pedagogik asoslari 249 Temirov Shoirbek Raimjonovich
		Oliy ta'lim muassasalarida boshqaruv jarayonlari mexanizmlarini takomillashtirish 253 Kimsanova Rahnamo Solijonovna
		Milliy kurash vositasida yoshlarning irodaviy sifatlarini rivojlantirish 257 Muratov Muzaffar Shermamatovich
		Xavotirlanish muammosining psixologik-pedagogik adabiyotlarda o'rganilganligi va o'smirlik davrining psixologik xususiyatlari 261 Mutalibjonov Nurillo Iroiljon o'g'li
		Bo'lajak pedagoglarda kreativ tafakkurni rivojlantirishning innovatsion va refleksiv asoslari 264 Oblayeva Lobar Erdonovna
		STEM Education Technology: Physics Teaching Methodology and Future Innovations 268 Yorqinjon Abduraimjanovich Mamatokhunov, Odinakhon Sotvoldiyeva Abdumannob qizi
		Mustaqil ta'limni tashkil etishning nazariy asoslari 272 Qurbonova Buzaynab Nurmuxammadiyevna
		Maktabgacha tarbiya yoshda bolalar kognitiv sohasining tadqiq qilinishi 276 Raxmonova Shaxrizoda Laziz qizi
		Modernization of Physics Teaching Methodology Based on Stream Integration in Vocational Schools 279 S. Z. Zaynobiddinov, Yorqinjon Abduraimjanovich Mamatokhunov, Z. M. Orifjonova
		Cultural Competence as a Core Component of Foreign Language Teaching: Theoretical Foundations and Pedagogical Integration 282 Shahlo Obidova
		Pedagogika oliy ta'lim muassasalarida talabalarning akmeologik madaniyatini rivojlantirishda ART-pedagogik texnologiyalardan foydalanish 286 Shodmonova Shoira Saidovna, Sharifova Dildora Shavkiddin qizi
		Talabalarning to'garak mashg'ulotlari orqali ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish yo'llari 290 Turakulova Feruza Mamadoli qizi

Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ona tili fanini o'qitishda kreativlik qobiliyatini rivojlantirishning pedagogik-psixologik shart-sharoitlari	294
<i>Xoliyeva Sevara Rustam qizi</i>	
Texnologiya darslarida raqamli texnologiyalar vositasida o'quvchilarning tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi.....	298
<i>Xudoyberdiyeva Nilufar Raximqulovna</i>	
Umumta'lim maktablari musiqa darslarida media-kontentlardan foydalanib o'quvchilarda estetik didni shakllantirish.....	302
<i>Xudoyqulov Asilbek Aziz o'g'li</i>	
Педагогические стратегии профилактики раннего профессионального выгорания у студентов-медиков (в условиях высокой информационной нагрузки)	305
<i>Асророва Мафтунабегим Махаммадризо кизи</i>	
Формирование самоотношения у подростков, переживших насилие	308
<i>Кушакова Наргиза Исламбаевна, Азаркова Миланика Дмитриевна</i>	
Изучение развития эпистемических знаний у учащихся 5-го класса в педагогико-психологической литературе.....	311
<i>Нехочина Лола Шахобиддиновна</i>	
Когнитивные уровни читательской деятельности в заданиях PIRLS: типология, процессы понимания и система оценивания.....	314
<i>Нуруллаева Шахло Уктамовна, Александра Валерьевна Шаркова</i>	
Oila tushunchasi uning ijtimoiy ahamiyati haqida sharq mutafakkirlarining qarashlari.....	321
<i>Shokirov Xolida O'rozboq qizi, Abdurashidova Sarvinoz Akrom qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida sog'lom turmush tarzi madaniyatini shakllantirishda zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalarining uyg'unligi	325
<i>Bekmirzayev Shavkat Olim o'g'li</i>	
Global ta'lim tendensiyalari asosida maktabgacha ta'lim mazmunini transformatsiyalash mexanizmlari	329
<i>Haqqiyeva Fotima Olimjonovna</i>	
O'zbekiston mustaqillik taraqqiyotining turli bosqichlarida ta'lim paradigmalarning evolyutsion tahlili	333
<i>Usmonov Salohiddin Dushan o'g'li, Sayfullayeva Parvina</i>	
Malaka oshirish tizimida o'qituvchi-pedagoglarning hamkorlikka asoslangan yondashuvining ilmiy ahamiyati.....	338
<i>Sobirova Lobar Raximovna</i>	
Qutqaruvchilarning maxsus jismoniy tayyorgarligini oshirishda ilmiy-metodologik yondashuvning ahamiyati	343
<i>Abdunosir Abdurasulovich G'afurov</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutq buzilishi kamchiliklarini bartaraf etishda pedagogik yondashuv	347
<i>To'rayeva Dilbar, Zulayxo Nazarova</i>	
Maktabgacha ta'limga qo'yiladigan davlat talablarining mazmun-mohiyati	350
<i>Samadova Mahliyo, Zulayxo Nazarova</i>	
Harakatli o'yinlar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda jismoniy sifatlarni rivojlantirish	354
<i>Yaxyayeva Sojida Abduraximovna, Mustafayeva Dilfuza Jumanovna</i>	
Multimodal yondashuv asosida talabalarning ekologik kompetensiyalarini takomillashtirish tizimining ahamiyati.....	358
<i>O'sarova Muborak Fahriddinovna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida o'quv faoliyati samaradorligini monitoring qilish tizimini loyihalashning tashkiliy-pedagogik asoslari.....	362
<i>Kurbanov Dilmurat Marupjanovich</i>	
Shaxs kamolotida ijtimoiy moslashuv va ma'naviy tarbiyaning ahamiyati	367
<i>Nazira Axmadjonovna Dadaboyeva</i>	
Individual yondashuv asosida maktab o'quvchilarida raqamli o'rganish ko'nikmalarini shakllantirish va raqamli texnologiyalar integratsiyasi	371
<i>Xaydarova Zilola Normurodovna, Hasanov Samir Xayrulloevich</i>	

Tasviriy san'at mashg'ulotlarida differensial yondashuvning psixologik-pedagogik asoslari	375
<i>Bekmuratova Shoxida Ne'matjonovna</i>	
Onlayn muloqot strategiyalarining talaba kommunikativ kompetensiyasiga ta'siri	379
<i>Davlatova Ra'no Haydarovna, Islomova Shahlo Madat qizi</i>	
Ajrim yoqasidagi oilalarni ijtimoiy-psixologik reabilitatsiya qilish mexanizmlarini takomillashtirish	385
<i>Tojibayeva Nargiza Keldibekovna</i>	
Raqamli muhitda yolg'izlik fenomenining nazariy tahlili.....	389
<i>Turg'unboeva Nodira Baxtiyor qizi</i>	
Психологические последствия буллинга для личности подростка и его социализации.....	392
<i>Амирова Луиза Маратовна</i>	
Ta'lim jarayonida onlayn so'rov va refleksiya texnologiyalarining didaktik samaradorligi: nazariy va empirik tahlil	395
<i>Majidov Anvar Tuychiyevich</i>	
Влияние семейных кризисов на развитие личности.....	399
<i>Туракулова И. Х.</i>	
Комплексный подход к профилактике нарушений осанки у детей дошкольного возраста.....	403
<i>Хасанова Галина Мамутовна</i>	
Talabalarda milliy qadriyatlar asosida kasbiy kompetentlikni shakllantirishning psixologik-pedagogik texnologiyasi mazmuni.....	407
<i>Xudoyqulova Zarifa Ummatqulovna</i>	
Intellectual axborot tizimlari asosida ta'lim boshqaruvini avtomatlashtirish	413
<i>Ernazarov Zohid Nazarovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	418
<i>Shaxnoza Allaberganova</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijtimoiy mas'uliyatni shakllantirishning nazariy-metodologik va falsafiy asoslari	421
<i>Aknur Junisova</i>	
Pedagogical Strategies for Forming Social Responsibility and Active Citizenship Competence in Primary Education.....	425
<i>Aknur Zhunisova</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijtimoiy xavf turlarini tasniflash va ekotizimli yondashuv asosida diagnostika qilishning pedagogik imkoniyatlari	430
<i>Manzura Qosmuratova</i>	
Raqamli pedagogika va interaktiv innovatsiyalar asosida xorijiy til o'qitish: yangi ufqlar va ta'lim samaradorligi	437
<i>Jumayeva Gulxan Amrullayevna</i>	
Principles of Multilevel Assessment in Speaking.....	441
<i>Billayeva Shohida Dilshod qizi</i>	
Ingliz tili mutaxassslarining uslubiy kompetensiyasi va kommunikativ-metodik kompetensiyasi masalalari muammolari	444
<i>Azimova Maxfuza Hasanovna</i>	
Sun'iy intellektning ta'limda qo'llanilishi va talabalar qadriyatlar tizimi rivojlanishiga ijtimoiy-psixologik ta'siri	448
<i>Boboyev Xamdani Ataxanovich</i>	
Muloqot: shifokor va bemor muloqotining psixologik xususiyatlari	451
<i>Isroilova O'g'lioy Isroil qizi, Davronov Abdurahob Turg'unboev o'g'li</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarni web lohiyalar va axborotlashgan ta'limdan foydalanish ko'nikmalarini shakllantirishning asosiy xususiyatlari	454
<i>Jo'rayev Qo'ldoshjon Ismatullo o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'limda raqamli texnologiyalardan foydalanishning nazariy va amaliy jihatlari	460
<i>Mirzaolimova Munira</i>	

Raqamli ta'lim muhitida talabalarning mustaqil ta'limini tashkil etishning nazariy asoslari.....	465
Musayev Ashurali Shamshidinovich	
Ona tili ta'limida kreativ salohiyatni rivojlantirishning faoliyatli xususiyatlari.....	469
Qurbonova Oysha Beknazarovna, Qo'yliyeva Gulshoda Baxtiyor qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ fikrlashni rivojlantirishda zamonaviy jahon ta'lim texnologiyalarining ahamiyati.....	472
Sagdatdinova Maftuna Nuratdin qizi	
Ikkinchi jahon urushi davrida front ortida o'zbek xotin-qizlarining qahramonliklari (1941–1945).....	475
Saidova Iroda Xursandovna	
Maktab menejmenti: ma'muriy boshqaruvdan inson kapitalini rivojlantirishga o'tish.....	479
Tursunpo'latov Farxodjon Xoshimjon o'g'li	
Jismoniy tarbiya tizimida jismoniy tayyorgarlik sinovlari orqali salomatlikni baholashning kompleks yondashuvi.....	485
Usmonov Mansur Qurbonmurotovich	
Kredit modul tizimida bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarining fasilitatorlik kompetensiyalarini takomillashtirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari.....	489
Xamidova Sabrina Abduvahob qizi	

INGLIZ TILI MUTAXASSSLARINING USLUBIY KOMPETENSIYASI VA KOMMUNIKATIV- METODIK KOMPETENSIYASI MASALALARI MUAMMOLARI

Azimova Maxfuza Hasanovna

Samarqand davlat chet tillar institute

Ingliz tili o'qitish metodikasi kafedrası PhD., dotsenti

Annotatsiya: Mazkur maqolada ingliz tili mutaxassislarining uslubiy kompetensiyasi hamda kommunikativ-metodik kompetensiyasini shakllantirish masalalari va mavjud muammolari tahlil qilinadi. Tadqiqotda zamonaviy ta'lim jarayonida ingliz tili o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligi, pedagogik mahorati va metodik bilimlarining ahamiyati yoritiladi. Shuningdek, kommunikativ yondashuv asosida dars tashkil etish, samarali metod va texnologiyalarni qo'llash hamda o'qituvchilarning metodik kompetensiyasini rivojlantirishga ta'sir etuvchi omillar ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, ingliz tili mutaxassislarining uslubiy va kommunikativ-metodik kompetensiyalarini takomillashtirish ta'lim sifatini oshirishda muhim ahamiyat kasb etishi asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: uslubiy kompetensiya, kommunikativ-metodik kompetensiya, ingliz tili o'qituvchisi, kasbiy kompetensiya, kommunikativ yondashuv.

Abstract: This article analyzes the issues and existing problems related to the development of methodological and communicative-methodological competencies of English language specialists. The study highlights the importance of professional training, pedagogical skills, and methodological knowledge of English language teachers in the modern educational process. In addition, it examines the organization of lessons based on the communicative approach, the application of effective methods and technologies, and the factors influencing the development of teachers' methodological competence. According to the research findings, improving the methodological and communicative-methodological competencies of English language specialists plays a significant role in enhancing the quality of education.

Key words: methodological competence, communicative-methodological competence, English language teacher, professional competence, communicative approach.

Аннотация: В данной статье анализируются вопросы формирования методической и коммуникативно-методической компетенций специалистов английского языка, а также существующие проблемы в данной области. В исследовании раскрывается значение профессиональной подготовки, педагогического мастерства и методических знаний преподавателей английского языка в современном образовательном процессе. Кроме того, рассматриваются организация занятий на основе коммуникативного подхода, применение эффективных методов и технологий, а также факторы, влияющие на развитие методической компетентности преподавателей. По результатам исследования обосновано, что совершенствование методической и коммуникативно-методической компетенций специалистов английского языка имеет важное значение для повышения качества образования.

Ключевые слова: методическая компетенция, коммуникативно-методическая компетенция, преподаватель английского языка, профессиональная компетенция, коммуникативный подход.

KIRISH

Bugungi kunda yangicha yondashuvlardan biri kommunikativ metodikaga asos solindi. Natijada chet tili tizimli an'anaviy ko'rinishda emas, balki muloqot vositasi sifatida o'rganila boshlandi. Endilikda til o'rganuvchilar chet tili grammatik qoidalarini yod olib qolmasdan, balki shu qoidalarni muloqot jarayonida ishlata olishi muhim ahamiyat kasb etadi. O'zgarishlarning barchasi talabalarning chet tilidagi bilim, malaka va ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan. Ma'lumki, bunday o'zgarishlar bo'lajak chet tili o'qituvchilarining pedagogik faoliyatini ham takomillashtirib borishga undaydi. Bo'lg'usi xorijiy til mutaxassislarini kasbiy-pedagogik tayyorlash mobaynida chet tilini o'qitishning kommunikativ xususiyatiga alohida e'tibor qaratiladi, uning asosida hamda ko'magida shaxslararo muloqotni shakllantirish mumkin.

Xorijiy tilni bilish turli holatlarda muloqot vositasi sifatida xizmat qiladi, mavjud muammolarni yechishning eng samarali usullari va vositalarini izlab topish, o'z ta'lim va muloqot faoliyati natijalarini oldindan bilish qobiliyatini talab qiladi. Demak, chet tilini o'qitishda bo'lg'usi mutaxassislariga dars jarayonida muloqot madaniyatining mazmunini, yangi mavzuni va umumiy o'zaro faoliyat jarayonining o'zini umumlashtirish vazifasini amaliyotda tatbiq etishni taqozo etadi.

Oliy ta'lim muassasalarida talabalarining o'z mutaxassisligi va kasbi bo'yicha raqobatbardosh bo'la olishi hamda ularning chet tillarini mukammal egallashi taqozo etiladi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son "2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi Farmonida ta'lim va fan sohasini rivojlantirish davlat siyosatining mazmun-mohiyati hamda dolzarbligidan kelib chiqib, yangi ta'lim mazmuni, barkamol avlod kadrlarini tayyorlashdagi o'zgarishlar va innovatsion yondashuvlar, zamonaviy kasb sohaslarining paydo bo'lgani hamda uning mamlakatimiz sharoiti bilan bog'liqligi ta'kidlangan^[1]. Binobarin, respublikamizda yoshlarning xorijiy tillarni mukammal egallashi, turli yo'nalishlar bo'yicha ma'lumotlarni o'qib o'zlashtirishi, tili o'rganilayotgan mamlakat vakillari bilan erkin kasbiy muloqotni amalga oshirish ko'nikmalarini shakllantirish va rivojlantirishga asosiy e'tibor qaratilmoqda.

Respublikamizda ta'lim sohasida olib borilayotgan yangicha islohotlar chet tillarini o'qitishda ham tub o'zgarishlarni yuzaga chiqardi. Xususan, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2017-yil 11-avgustdagi 610-sonli "Ta'lim muassasalarida chet tillarini o'qitish sifatini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori bo'lajak mutaxassis kadrlarni tayyorlashda innovatsion yondashuv va texnologiyalarni amaliyotda qo'llashni taqozo etadi^[2].

Mamlakatimizdagi ijtimoiy ehtiyojlardan kelib chiqib, bo'lajak mutaxassis kadrlarni tayyorlashning davlat ta'lim standartlari asosida oliy ta'lim muassasalarida har bir fanni o'qitishni turli ta'lim bosqichlarida olib borish maqsadga muvofiqdir. Fanlarni o'qitish yuzasidan maqsad va vazifalar aniq belgilangan^[3; 3-b.].

Bo'lajak chet tili o'qituvchilariga muloqot madaniyati "texnologiyasi" va kasbiy axloqiy me'yorlar o'rtasidagi munosabatni to'liq va aniq tushuntirish malakasini oshirish ahamiyatlidir. Shuning uchun ta'lim oluvchilarning ijodiy faolligini yanada oshirishga yo'naltirilgan metodika sohasining zamonaviy talablariga asoslangan holda, chet tillarini o'qitishda muloqot madaniyatini shakllantirish uchun kerakli vositalar va shart-sharoitlarni izlab topish, uning shaxsiy xususiyatlarini rivojlantirish, ijodkorlik xususiyati va to'laqonli fikrlash alohida o'rin egallaydi. Chet tili mutaxassislarining o'z-o'zini shakllantirishi va shaxsiy rivojlanishining "dastlabki mexanizmi"ni yaratishlari ularning muloqot madaniyatini rivojlantirishda asosiy va hal qiluvchi ahamiyatga egadir.

Biroq, bo'lajak chet tili o'qituvchilarida muloqot madaniyatini shakllantirish pedagogik muammo sifatida hamon saqlanib qolmoqda. Ilmiy tadqiqotlarda chet tili mutaxassislarining uslubiy kompetensiyasi yoki kommunikativ-metodik kompetensiyasi masalalari bilan bog'liq bir qator muammolar shakllantirilgan. Bu esa chet tili mutaxassislarining muloqot madaniyatini shakllantirish muammosini yuzaga chiqaradi. Yuqorida keltirilgan dalillar bizga bir qancha qarama-qarshiliklarni keltirib chiqaradi:

- chet tilining akademik fan sifatida mavqeini oshirish va universitet bakalavriat talabalarining metodik tayyorligi yetarli darajada emasligi o'rtasida;
- chet tilini o'qitishda yuqori darajadagi saviyali muloqot madaniyatiga va uslubiy ko'nikmalarga ega bo'lgan malakali mutaxassislariga bo'lgan ehtiyoj hamda xorijiy tilni o'qitish jarayonida grammatik-tarjima metodiga tayanilganligi o'rtasida;
- o'qituvchining ta'limni modernizatsiya qilish jarayonini ta'minlaydigan yangi usullar va texnologiyalarni joriy etish zarurati hamda uning uslubiy kompetensiyasining yetarli darajada emasligi o'rtasida;
- bo'lajak chet tili o'qituvchisining chet tilining kommunikativ va uslubiy kompetensiyasi darajasiga qo'yiladigan me'yoriy talablar bilan talabalarining chet tilini bilishning haqiqiy darajasi o'rtasidagi nomuvofiqlik;
- integrativ o'quv fanlari doirasida bakalavrlarning kommunikativ va uslubiy kompetensiyasini shakllantirish zarurati hamda bu yo'nalishdagi tadqiqotlarning yetishmasligi o'rtasidagi ko'plab muammolarning mavjudligidir^[4].

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Ta'lim oluvchilarda chet tilidagi og'zaki nutq malaka va ko'nikmalarini rivojlantirish asosida kasbiy muloqotga kirishishni tashkillashtirish, dastavval chet tillarini o'qitish metodologiyasiga doir ilmiy manbalarda muloqot madaniyatining qanday ko'rinishda namoyon bo'lishi, mazkur muammolarga doir olim va mutaxassislarining qarashlari hamda fikr-mulohazalarini tadqiq qilish, shu bilan bir qatorda ularni tahlil qilish muhim hisoblanadi. Mazkur faoliyat muloqot texnologiyasining mazmuni va mohiyatini, uning chet tilidagi og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda asos bo'lib xizmat qilishini, yuqori samaradorlik darajasini oshirishga va muloqot madaniya-

tini shakllantirish texnologiyalarini ishlab chiqishga oid ko'rsatmalar hamda maslahatlar berishga, shuningdek, muloqot madaniyatini shakllantirishga qaratilgan mashqlar tizimini ishlab chiqishga asos bo'lib xizmat qiladi.

L.T. Ahmedova va O.V. Konning fikriga binoan, "...til sohibi bilan chet tilida muloqot qilishni amalga oshirish uchun tayyor bo'lishlilik hamda talabalarning tili o'rganilayotgan mamlakatning tili va madaniyatini ham muloqot jarayonida tanishtira olish qobiliyatidir" [5: 182-b.]. Binobarin, muloqot madaniyatini shakllantirish nafaqat ta'lim olish jarayonida, balki ijtimoiy faoliyatda, axborot almashinuvda, tarbiya berishda, insonlarning intellektual bilim olib takomillashuvda motivatsiyani oshirishga ham yordam beradi.

Muloqot kompetensiyasi ikki katta bilimlar guruhidan iboratdir: 1) tilni bilish va 2) tildan qanday foydalanish. Insonlar o'rtasida muloqotga kirishish uchun kommunikativ ko'nikmaning shakllanganligini inobatga olib, chet tilini o'rganuvchilar mazkur ko'nikmani egallash maqsadida tilning qo'shimcha ko'nikmalari (additional skills, ba'zi ingliz tili manbalarida subskills deb yuritiladi), ya'ni so'z boyligi, to'g'ri talaffuz va grammatikani, shuningdek, asosiy ko'nikmalarni (ingliz tili manbalarida communicative skills, primary or basic skills deb yuritiladi), ya'ni tinglab tushunish, gapirish, o'qish va yozish kabi bilimlarni o'zlarida shakllantirishlari lozim.

Yuqorida ta'kidlangan asosiy va qo'shimcha til ko'nikmalarining o'zi turli nutqiy vaziyatlarda muvaffaqiyatli muloqot qilish qobiliyatini kafolatlay olmaydi. Chunki bu til ko'nikmalari qoidalar asosida gaplar tuzishni ta'minlash, faoliyatda berilgan vaziyatga qarab shu egallangan ko'nikmalarni til o'rganuvchi mos tarzda qo'llay olishi muloqotning muvaffaqiyatli kechishiga sabab bo'ladi [6: 14-b.].

G.G. Azizovning ta'kidlashicha, muloqot madaniyati xorijiy tildagi og'zaki kasbiy nutqiy faoliyat bilan bog'liq bo'lgan barcha xususiyatlarni o'zida qamrab olgan. Og'zaki kasbiy nutqni shakllantirishning asosiy maqsadi shuki, kasbiy nutqiy materiallarni tanlash bilan bog'liq bo'lgan muammolar, masalalar, nutqni o'stirish usullarini tanlash, talabalarning chet tilidagi bilim, ko'nikma va malakalarining shakllanganlik darajasi, ularning bir-birlariga bo'lgan munosabatlari va boshqalar muhim ahamiyat kasb etadi [7: 34-b.].

I.V. Rahmonovning ta'kidlashicha, chet tilini o'rgatish "o'qituvchining chet tillari bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarni singdirish, tizimli va izchil muloqot qilish jarayoni bo'lib, bu faoliyat ularning o'quvchilar tomonidan ongli ravishda o'zlashtirilishidir" [8: 192-b.].

Demakki, o'quv faoliyati ikki tomonlama jarayon hisoblanib, u pedagogning o'quv faoliyati va talabaning o'quv jarayoni (til o'rganish)ni o'z ichiga qamrab oladi. Mazkur jarayon xorijiy tilni o'rganish va o'zlashtirishga yo'naltirilgandir.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Bizga ma'lumki, har bir shaxs boshqa kishilar bilan muloqotga kirishadi. Shunga qaramay, u o'zining muloqot madaniyati salohiyatini hamisha va barcha joyda to'laqonli ko'rsata olishi murakkabdir. Aksariyat insonlar gapiradi, ishontiradi yoki tasdiqlay oladi, biroq barchasi ham buni muloqot jarayonining turli holatlariga mutanosib tarzda bajara olmaydi. Insonlarga ta'sir ko'rsatishning istalgan darajasiga erishish uchun ko'p vaziyatlarda ko'nikmalar yetarlicha bo'lmaydi.

L.V. Soxan so'zlariga binoan, muloqot jarayoni madaniyatni rivojlantirishga ta'sir etishning turli xil vositalaridan imkon boricha maqsadga erishish va unumli foydalanishni, shaxsning kommunikativ salohiyatini maksimal darajada namoyon qilishni taqozo etadi [9: 125-b.].

Shaxsning o'zaro xatti-harakatlari va faoliyatining samaradorligi esa ushbu olim tomonidan taklif qilingan quyidagi beshta mezon orqali ifoda etilgan va ularning asosida shaxsning muloqot qilish salohiyati hamda ko'nikmalari tadqiq qilinishi lozim:

- ishonchlilik, ya'ni kerakli natijaga erishish ehtimolligi darajasi;
- maqsadga muvofiqlik, ya'ni tanlab olingan vositalarning maqsadli natijaga erishish uchun qo'llanilishi;
- mahsuldorlik, ya'ni maksimal darajada foyda olish uchun o'zaro harakat vaziyatining imkon boricha to'liq qo'llanilishi;
- xavfsizlik, ya'ni tasodifiy salbiy oqibatlar xavfini kamaytirish;
- tejamkorlik, ya'ni yakuniy natija qiymatiga vaqt, kuch va vositalar sarfining mutanosib bo'lishi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Shunday qilib, L.V. Soxan "muloqot madaniyati" tushunchasini shunday ta'riflaydi: "Muloqot madaniyati - muloqot jarayonlarini o'zlashtirishning shunday darajasiki, unda individ uning eng muhim komponentlarini - o'zaro munosabat va o'zaro ta'sirni ajrata olishga va bir vaqtning o'zida ularning har birini anglagan holda boshqarishga qodir bo'ladi" [10: 187-b.].

Insonning shaxsga ta'sir ko'rsatish markazi ularning og'zaki faoliyatdagi muloqoti bo'lganligi sababli, zamonaviy ta'lim konsepsiyasining asosini tashkil etuvchi gumanistik pedagogikaning asosiy xarakteristikasi munosabatlarni o'rnatishga qaratilganligidir ^[11; 23-b.]. Demak, insonlar o'rtasidagi og'zaki muloqot zamonaviy ta'lim jarayonida muhim o'rinni egallaydi va bu munosabatlarni mustahkamlashga yordam beradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, pedagog hamda ularning shogirdlari bilan amalga oshiriladigan munosabatlar, o'zaro bir-birini tushunish va dars jarayonidagi faollik, ta'lim oluvchining muloqot madaniyati uning kasbiy-pedagogik madaniyati tizimida muhim o'rin egallaydi ^[12; 93-b.].

Shunday ekan, zamonaviy metodikada bo'lg'usi chet tili kadrlariga ta'lim berish jarayonining muloqotni shakllantirishga yo'naltirilganligi, muloqot madaniyati esa o'qituvchining eng muhim xususiyatlaridan biri hisoblanadi. Demakki, bo'lajak pedagoglarning maqsad qilgan vazifalari safiga muloqot madaniyatining nechog'lik muhim ekanligini keltirib o'tishimiz mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. "2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-son Farmon. 2022-yil 28-yanvar. - Toshkent. - URL: Lex.uz
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. "Xorijiy tillarni o'rganishni ommalashtirishni samarali tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 312-son qaror. 2021-yil 19-may. - Toshkent. - 1-40 b. - URL: Lex.uz hujjati
3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. "Ta'lim muassasalarida chet tillarini o'qitish sifatini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 610-son qaror // O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami. - 2017. - № 32 (792). – B. 167-169.
4. Ягьяева Л.Т. Межпредметные связи при преподавании специальных дисциплин с применением элементов современных педагогических технологий // Вестник Казанского технологического университета. - 2012. - С. 298-299.
5. Ахмедова Л.Т., Кон О.В. Методика преподавания русского языка. - Ташкент: Фан ва технология, 2013. - 240 с.
6. Jalolov J.J., Mahkamova G.T., Ashurov Sh.S. English Language Teaching Methodology. - Tashkent: Fan va texnologiya, 2015. - 336 p.
7. Azizova G.G. Oliy ta'lim muassasalari professor-o'qituvchilarining kasbiy pedagogik faoliyatini takomillashtirish (ingliz tili materiallari misolida): Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dis. avtoreferati. - Toshkent, 2019. - 52 b.
8. Рахманов И.В. Некоторые теоретические вопросы методики обучения иностранным языкам в средней школе // Общая методика обучения иностранным языкам: хрестоматия / сост. А.А. Леонтьев. - Москва: Русский язык, 1991. - 356 с.
9. Сохан Л.В. Проблемы жизни личности: проблемы теории и методологии социально-психологического исследования. - Киев: Наукова думка, 1998. - 190 с.
10. Коноваленко В.А., Коноваленко М.Ю. Межкультурные коммуникации. - Москва: Юрайт, 2012. - 82 с.
11. Куликова Л.Н. Воспитавай себя. - Москва: Просвещение, 1991. - 143 с.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(4)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.